

# Konference ÚSTR nabídla nový pohled na Baťův životní příběh

Datum 22.9.2026  
Subjekt Ústav pro studium totalitních režimů ČR  
Autor Petra Jungwirthová  
Region Tschechische Republik - Region Zlín  
Kategorie Staatliche Institutionen, Konferenzen und Messen, Wissenschaft und Forschung

**(22. 9. 2026) - Celodenní odborná konference Fenomén Baťa a totality, kterou dnes ve Zlíně uspořádal Ústav pro studium totalitních režimů, přilákala bezmála sto účastníků. Pod záštitou předsedy Ústavně-právního výboru Senátu Parlamentu ČR Ing. Tomáše Goláně se odborníci věnovali historii Baťova koncernu, jeho představitelům i tomu, jak do jeho fungování a do životů lidí spojených s Baťou zasáhly nacistická okupace, poválečné politické změny a komunistický převrat. Konference se zúčastnila také Michelle Čipera, vnučka ředitele Baťových závodů, starosty Zlína a ministra Dominika Čipery.**

***Tomáš Goláň: Téma Baťova fenoménu a totalit ve veřejném prostoru příliš často nezaznívá.***

---

Jméno Baťa je se Zlínem spojeno natolik silně, že jeho význam zdaleka přesahuje dějiny jednoho podniku nebo podnikatelské rodiny. Baťovský fenomén ovlivnil podobu města, způsob práce, bydlení i každodenního života a stal se výraznou součástí moderních českých dějin. Jeho osudy se však ve 20. století opakovaně dostávaly do střetu s politickou mocí a proměňujícími se režimy. Právě na tuto širší perspektivu se konference zaměřila.

Konferenci zahájil Tomáš Goláň, předseda Ústavně-právního výboru Senátu Parlamentu ČR a patron konference. Ve svém vystoupení zdůraznil, že propojení baťovského fenoménu s dějinami totalitních režimů není ve veřejném prostoru příliš často připomínáno. Zároveň upozornil na význam historického kontextu pro pochopení osobnosti Jana Antonína Bati a jeho působení. *„Měl jsem velkou čest zahájit tuto konferenci na velmi zajímavé téma, které ve veřejném prostoru málokdy zaznívá, a tím je fenomén Baťa a totality. Když se nad tím zamyslíme, je jasné, že konference se věnuje především J. A. Baťovi, protože Tomáš Baťa zemřel už v roce 1932, a s totalitními režimy se tak nemohl potkat,“* uvedl Tomáš Goláň. Podle předsedy Ústavně-právního výboru může konference pomoci lépe pochopit nejen osobnost J. A. Bati, ale také dobu, ve které působil, a politické a společenské okolnosti, které ovlivňovaly jeho život i práci. Ocenil také spolupráci se samotným Ústavem pro studium totalitních režimů. *„Tuto konferenci jsme mohli zorganizovat také díky velmi vstřícnému přístupu ředitele ÚSTR Ladislava Kudrny a jeho prvního náměstka Kamila Nedvědického. Velmi si toho vážím,“* uvedl Tomáš Goláň.

---

***Ladislav Kudrna připomněl osudy baťovců a poválečné***

Na jeho vystoupení navázal ředitel ÚSTR **Ladislav Kudrna**, který se ve svém úvodním vystoupení věnoval především osudům tzv. baťovců – pracovníků zahraničních poboček firmy Baťa, z nichž část se během druhé světové války zapojila do československého zahraničního odboje. Připomněl jejich působení na různých frontách, včetně československého letectva ve Velké Británii, Tobruku, Sokolova či Dukly, ale také jejich poválečné osudy. Po únoru 1948 se řada těchto mužů, včetně bývalých vojáků a příslušníků RAF, stala terčem perzekuce komunistického režimu. Přicházeli o zaměstnání, byli propouštěni z armády, vězněni či posíláni do pracovních táborů a represe dopadaly také na jejich rodiny. *„Dnešní konference pomáhá k tomu, aby se tak nikdy nestalo,”* zdůraznil **Ladislav Kudrna**.

Osobní rozměr konferenci dodala také účast Michelle Čipera, vnučky ředitele Baťových závodů, starosty Zlína a ministra Dominika Čipery. S paní Čipera se Tomáš Golán osobně setkal už v roce 2023 na Velvyslanectví České republiky v kanadské Ottawě: *„Michelle Čipera se ke mně tehdy přihlásila také díky tomu, že pocházím ze Zlína. Dnešní setkání nebylo plánované a to, že paní Čipera konferenci sama a dobrovolně navštívila, podle mě jasně ukazuje, že toto téma je vysoce aktuální dodnes,”* řekl Tomáš Golán. Také pro Michelle měla účast na konferenci vedle odborného rozměru i osobní význam. Setkání s tématem, které se dotýká její rodinné historie, jí zároveň připomnělo, jak důležité je o lidech a událostech minulosti mluvit i směrem k mladší generaci: *„Jsem ráda, že se o mém dědečkovi znovu mluví. Mám pocit, že o něm lidé dnes často vědí jen velmi málo, přitom to byl člověk s vizí, který dokázal pomáhat lidem nejen ve Zlíně, ale i mimo něj. Pomohl mnoha lidem osobně i profesně a na Zlín nezapomněl ani v době, kdy už zde nežil. Byl také velmi úzce spojený s Baťovou rodinou a i po odchodu ze Zlína zůstával v kontaktu s lidmi, kteří emigrovali,”* uvedla paní Čipera.

---

## **Kamil Nedvědický: Nechceme vytvářet další legendu ani Baťův odkaz zpochybňovat.**

---

Odborným garantem a moderátorem konference byl **Kamil Nedvědický**, 1. náměstek ředitele ÚSTR a odborný garant konference. Podle něj bylo cílem konference otevřít prostor pro odbornou diskusi založenou na historických pramenech a představit Baťův fenomén v širších souvislostech: *„Naším cílem není vytvářet další legendu o Baťovi, stejně jako není naším cílem jeho odkaz zpochybňovat. Chceme především otevřít prostor pro odbornou diskusi založenou na pramenech. Fenomén Baťa je natolik významný, že si zaslouží pohled, který zachytí jeho podnikatelskou, sociální, právní, politickou i lidskou stránku. Právě střet tohoto fenoménu s totalitními režimy ukazuje, jak zásadně může politická moc zasáhnout do života jednotlivců i celých institucí.”*

Michelle Čipera ocenila také účast mladých lidí, kteří se konference zúčastnili. Právě předávání historických zkušeností dalším generacím podle ní představuje důležitou součást připomínání minulosti: *„Konference mě zaujala právě tím, že otevírá téma, které je stále aktuální. Velkou radost mi udělala také účast mladých lidí. Pro dnešní generaci je těžké porozumět době, kterou sama nezažila, a o to důležitější je o ní mluvit prostřednictvím konkrétních lidí a jejich osudů. Myslím, že je zásadní, aby současná generace rozuměla tomu, co komunismus znamenal a jak ovlivňoval životy*

lidí. *Jen tak můžeme minulost skutečně pochopit a poučit se z ní,*“ prohlásila.

---

## ***Michelle Čipera: Konference mě zaujala právě tím, že otevírá téma, které je stále aktuální.***

---

Celodenní program, který navštívilo bezmála sto účastníků, byl rozdělen do několika tematických bloků. Ty postupně představily fenomén Baťa, období druhé světové války a poválečných změn, třetí republiku a období po únoru 1948, pronásledování lidí označovaných za „baťovce“ a konfiskace jejich majetku. Pozornost byla věnována také osobnosti Jana Antonína Bati a poválečným politickým a právním sporům, které se k jeho jménu vztahovaly. Jedním z témat byla také činnost komunistického bezpečnostního aparátu. Součástí programu byla prezentace dokumentů z **Archivu bezpečnostních složek**, které ukazují, jak bezpečnostní složky sledovaly osoby spojené s Baťovým podnikáním. **Kamil Nedvědický** se ve svém příspěvku věnoval také trestnímu postihu „baťovců“ na příkladu protistátní skupiny Jan Novosad a spol.

Konference ve Zlíně nabídla pohled na Baťův fenomén v době, kdy se v Československu několikrát zásadně proměňovaly politické poměry. Prostřednictvím dobových dokumentů, historického výzkumu a konkrétních osudů účastníci sledovali, jak se tyto změny promítaly do fungování podniku i do života lidí spojených s Baťovým jménem a jeho odkazem.

<https://www.ustrcr.cz/konference-fenomen-bata-a-totality-nabidla-pohled-na-pribeh-zlinskeho-podniku>  
[atele](#)